

студентів на трьох рівнях системи: природа, людина, суспільство. Оскільки інформація пронизує всі сфери життєдіяльності, цей підхід дозволяє проаналізувати особливості формування соціальної активності на новому енерго-інформаційному рівні.

Використання культурологічного підходу під час вивчення соціальної активності студентської молоді в інформаційному суспільстві вможливує розгляд соціальної активності студентської молоді як прояву в конкретному типі культури. Оскільки соціальна активність реалізується в суспільному середовищі, важливим є аналіз впливу соціуму як носія культури.

Діяльнісний підхід у дослідженні окресленої проблеми дозволяє виявити напрями соціальної активності студентської молоді, а також розкрити зміст діяльності фахівців з її розвитку. Вільний вибір діяльності студентом розкриває особливості розвитку молоді та їх пріоритети у системі цінностей. Така свобода вибору дозволяє сформуватися індивідуальності та унікальності у сучасного студента і глибше дослідити його якісні зміни.

Також важливим у дослідженні є аксіологічний підхід. Формування системи цінностей у сучасної студентської молоді, визначення їх пріоритетів, гармонізація процесу розвитку студентської молоді в умовах інформатизації є пріоритетним завданням соціальної педагогіки. Формування соціальної активності студентської молоді, особливо враховуючи вплив інформаційного суспільства, неможливе без соціального виховання і формування позитивної соціально спрямованої системи цінностей.

Отже, аналіз провідних наукових підходів дозволяє створити методологічне підґрунтя аналізу соціальної активності студентської молоді в інформаційному суспільстві та визначити особливості її розвитку, зокрема розглядати як систему в контексті сучасної культури на основі формування системи цінностей та виявлення соціальної активності в сучасному соціальному середовищі.

Н. М. Печериця

**КОРЕКЦІЯ ЕЙДЖИЗМУ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ
В СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

N. M. Pecherytsia

**CORRECTION OF AGEISM OF STUDENT YOUTH
AMONG HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS**

Сучасні соціокультурні перетворення в країні негативно відбиваються на соціальному самопочутті студентської молоді, яка є основним інтелектуальним, управлінським потенціалом нації, тому відіграє особливу роль у суспільних перетвореннях. Оскільки вона є не тільки об'єктом, але й суб'єктом суспільного розвитку, то актуалізується необхідність удосконалення її ціннісних орієнтацій. Проте система цінностей сучасної студентської молоді формується у мішаним середовищі, що призводить додеформації в неї загальнолюдських уявлень та прояву

різноманітних видів дискримінацій, зокрема й за віковою ознакою (ейджизму).

Загалом дискримінація старості та людей похилого віку має специфічну назву джайнізм. Однак у нашому суспільстві, по-перше, в умовах переходу від авторитарних стосунків до демократичних; по-друге, трансформації від індустріального до інформаційного суспільства, якому притаманний так званий «культ молоді» та «молодості», прояви джайнізму в науці та на практиці (згідно з О. Березіною, М. Єкімовою, М. Житинською, Н. Клименюк, К. Познанською та іншими) долучають до загального терміну ейджизм. Тому корекція ейджизму, а особливо студентської молоді, є актуальною проблемою сучасності. Подолання міжвікового конфлікту в Україні можливе в результаті використання соціально-педагогічних технологій корекції ейджизму студентської молоді у закладах вищої освіти.

Проблеми студентської молоді досліджували С. Савченко, В. Штифурак та інші; розвиток соціальності студентської молоді — Н. Максимовська, О. Хендрик та інші; теоретичні та практичні аспекти ейджизму — Т. Афанасьєва, О. Березіна, С. Водановіч (S. Vodanovich), Т. Гарстка (T. Garstka), М. Єкімова, М. Житинська, Н. Клименюк, І. Кресіна, Л. Магдисюк, А. Мікляєва, Е. Палмор (E. Palmore), А. Петренко, К. Познанська, Ж. Хозіна, М. Шмітт (M. Schmitt) та інші.

Загалом явище ейджизму є негативним соціальним стереотипом, що зумовлений відповідними емоційними асоціаціями, переконаннями. Використовуючи не завжди доречні, а іноді і хибні уявлення стосовно людей похилого віку, студентська молодь поширює їх негативний образ у молодіжній субкультурі та виявляє відповідне ставлення до них. Саме стереотипне сприйняття провокує негативні емоції, переконання, дискримінуюче ставлення та навіть протиправні дії студентів стосовно людей похилого віку, що супроводжуються неприязню, небажанням слухати та сприймати інформацію від викладачів й інших представників похилого віку, співпрацювати з ними, глузуванням, прямими чи непрямими образами, утисками, діями, які принижують їх права та гідність під час міжособистісного спілкування, в інтернет-просторі. Тому надзвичайно важливо здійснювати корекцію ейджизму для успішного особистісного, професійного та громадянського розвитку студентської молоді.

Заклад вищої освіти (ЗВО) в сучасному інформаційному суспільстві є останньою ланкою соціально контрольованих виховних впливів у процесі яких можна скорегувати, обмежити чи нейтралізувати прояв негативних факторів. За період навчання у закладі освіти (не менше 4 років) студенти взаємодіють з різними представниками в соціальному середовищі закладу освіти, набувають соціального досвіду, пізнають відповідні цінності та норми поведінки. Його середовище є одним з основних факторів соціального виховання (тобто керованої соціалізації) студентської молоді. Середовище закладу вищої освіти поділяється на внутрішнє і зовнішнє. До внутрішнього належать: навчально-виховна, позааудиторна

та дозвілєва діяльності, за допомогою яких можна здійснювати ціле-спрямований вплив на студентську молодь з метою корекції ейджизму, залучаючи до цієї діяльності викладачів, кураторів, керівників гуртків, секцій, студентське самоврядування та впроваджуючи в освітній процес сучасні технології розвитку міжвікової, міжкультурної компетентностей у студентів через цикл навчальних дисциплін, спецкурсів, різних напрямів виховних заходів, освітніх екскурсій, зустрічей з професіоналами-фахівцями похилого віку з відповідної спеціальності тощо. Зовнішнє середовище передбачає взаємодію з різними соціальними інституціями (соціальними службами, територіальними центрами, будинками пристарілих, громадянськими, медичними, правоохоронними організаціями тощо) під час проходження студентами виробничої практики, волонтерської діяльності для здійснення соціально-виховного впливу з метою зниження рівня прояву ейджизму в процесі безпосередньої взаємодії з людьми похилого віку. Корекція ейджизму студентської молоді в середовищі ЗВО здійснюється через не лише виправлення негативного стереотипного ставлення до літніх людей, але і ефективно організовану систему соціально-педагогічної діяльності, спрямовану на заміщення позитивним стереотипом, тобто на толерантність, гармонізацію та рівноправність взаємовідносин людей похилого віку та студентської молоді, активізацію їх самокорекційного потенціалу та створення необхідних передумов для подальшого успішного соціального, професійного та громадянського розвитку і позитивної інтеграції студентів у соціумі.

Отже, оскільки студентська молодь посідає важливе місце в суспільстві, потрібно забезпечити її позитивний соціальний розвиток. Здійснення саме соціально-педагогічної корекції в середовищі ЗВО сприятиме зниженню рівня ейджизму серед студентів, формуванню у них поваги, толерантності, культури, гуманному ставленню до старших поколінь, усвідомленню соціальної цінності цієї вікової категорії, гармонізації міжпоколінних зв'язків та соціальної стабільності.

Н. З. Потьомкіна

**СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА ЗАЛЕЖНОСТІ
УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ ВІД ВІРТУАЛЬНОЇ СПІЛЬНОТИ:
ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ**

N. Z. Potomkina

**SOCIAL PEDAGOGIC PREVENTION OF HIGH SCHOOL PUPILS'
ADDICTION FROM THE VIRTUAL COMMUNITY:
PROBLEM STATEMENT**

У сучасному інформаційному глобалізованому суспільстві комп'ютерна культура стає складовою загальної культури, ознакою цивілізованості та прогресивності людини, крім того вона є запобіжним чинником, який зберігає життя особистості, котра «занурюється» у віртуал. Особливо це стосується старшокласників, які вважають за краще жити в Інтернеті, ніж у реальному житті, проводячи у віртуальній реальності,

а саме у соціальних мережах (Facebook, Instagram, Twitter, VK та ін.) більшість свого часу. Для юнаків Мережа стала великою частиною життєвого простору, оскільки пропонує оперативні готові відповіді, алгоритми дій та моделі поведінки в різних життєвих ситуаціях — варто тільки ввести відповідний запит у пошукову систему. Мережа надає їм можливість формувати спільноти, які створюють соціально негативні тенденції та мають на меті пошук нових екстремальних емоцій, демонстрації себе та потреби у схваленні оточуючими. Наслідком таких угруповань ми можемо вважати появу так званих «смертельних ігор», таких як «Синій кит» тощо. Залишити ці віртуальні спільноти юнакам живими переважно не вдасться. Отже, нагальною є потреба профілактики залежності учнів старшої школи від цих спільнот, зміцнюючи та урізноманітнюючи реальні соціальні зв'язки старшокласників, що є завданням соціально-педагогічної профілактики.

Вікові особливості старшокласників досліджували Г. Костюк, А. Петровський, І. Кон, А. Захарова. Проблемі інтернет-залежності серед юнаків присвячено статті В. Тужикова, Н. Густова, В. Малигіна, М. Богомолова. Профілактику інтернет-залежності досліджували Г. Почепцов, М. Вебер, О. Арестова, А. Войскунський, С. Кремлева, С. Шапкін, Е. Белінська, А. Жичкіна, О. Сміслова, В. Нестеров та ін. Серед вітчизняних авторів слід відзначити Л. Юр'єва, Т. Вальбота, О. Дроздова, Т. Карабіна та В. Лоскутова. Соціально-педагогічну профілактику досліджували О. Ємець, В. Єрьоменко, Г. Кашкар'єв, Н. Квітковська, І. Козубовська, Г. Мінковський, С. Немченко, В. Оржеховська, Є. Петухов, О. Пилипенко, Г. Пономаренко, О. Сєверов, В. Татенко, Т. Федорченко, М. Фіцула, Ю. Янченко та ін. Проте соціально-педагогічна профілактика інтернет-залежності в учнів старших класів загальноосвітньої школи досліджена недостатньо.

Захоплення комп'ютером та безмежними можливостями Інтернету поціло домінуюче місце в житті більшості учнів старшої школи. Вихід у мережу пов'язаний у юнаків з новими відчуттями «свободи й безмежності», зокрема зі змогою вільного конструювання нового віртуального світу. Тут вони реалізують свою потребу в самоактуалізації та самоствердженні, мають змогу використовувати образи тих людей, якими не являються у реальному житті, спілкуючись з однолітками в різноманітних соціальних мережах і у чатах. Отже, соціальні мережі, форуми, відеохостингові сайти та публічні блоги набули провідної соціалізуючої функції, оскільки вони диктують моду на певні культурні та соціальні цінності, проте поряд з тим провокують агресивні, іноді делінквентні моделі поведінки та реакції на соціальні явища. На нашу думку, цікавість до таких «ігор», як «Тихий дом», «Разбудименя в 4:20», «Море китов», «Млечный путь», «NaN», «F57», «Красная сова», спровокована у старшокласників активізацією самосоціалізації, некритичним накопиченням соціального досвіду, неспроможністю сказати «ні» авторитетним, популярним одноліткам, але залежністю від їхньої думки, ставлення. Відсутність схвалення, підтримки,